

## АНАЛІЗ ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНИХ ПІДХОДІВ ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ "МИТНІ РЕЖИМИ"

**С. Ю. СОКОЛЮК**, доктор економічних наук

**О. С. ТУПЧІЙ**, кандидат економічних наук

**О. В. ЖАРУН**, кандидат економічних наук

*В статті аналізується поняття «митний режим», формулюються характерні риси, основні елементи, цілі і функції митних режимів у розвитку зовнішньоекономічних відносин. Обґрунтовано класичну класифікацію митних режимів за Митним кодексом України. На основі проведеного аналізу, обґрунтовано позицію щодо досліджуваного поняття, надано тлумачення категорії "митні режими".*

**Ключові слова:** митні режими, правовий режим, адміністративно-правовий режим, митний кордон, митна справа, митні процедури, митні відносини, митне оформлення, митний контроль, адміністративне право, зовнішньоекономічна діяльність.

**Постановка проблеми.** У сучасному ринковому господарстві все більш важливе значення у митному механізмі регулювання набуває «економічна» спрямованість діяльності митних органів, що забезпечує більш широку участь митної системи в реалізації державних програм з інтенсифікації ділової активності та стимулювання підприємництва. Центральне місце в концепції економічної активності митниці посідає система митних режимів. Сьогодні вона включає звичайні митні режими (експорт, випуск для вільного обігу і т. д.), а також цілий комплекс спеціальних митних режимів економічного характеру. Митні режими є одним із ключових і найбільш важливих інститутів законодавства в галузі державної митної справи, визначаючи порядок його застосування при переміщенні товарів через митний кордон. Важливість даного інституту підкреслюється встановленням міжнародних стандартів і навіть безпосереднього міжнародно-правового регулювання деяких з митних режимів (тимчасового ввезення, транзиту). Ці обставини обумовлюють складну структуру правового регулювання митних режимів і надають актуальності й практичного значення науковому аналізу даної проблематики.

**Аналіз останніх досліджень і публікацій.** Поняття митного режиму достатньо детально досліджено теоретиками держави і права: С. Гусаревим, М. Кельманом, М. Козюброю, А. Колодійом, О. Мурашиним, Н. Оніщенко, О. Петришиним, П. Рабіновичем, О. Скакун, М. Цвіком, Ю. Шемшученком та іншими відомими вченими. Проте питання визначення поняття та особливостей митного режиму залишається актуальним і потребує подальшого дослідження.

**Методика досліджень.** Дослідження підходів до визначення поняття "митні режими" ґрунтуються на основі міжнародних угод, конвенцій та інших законодавчих актів у сфері зовнішньоекономічної діяльності, міжнародних стандартів та методичних документів міжнародної торгівлі.

Наукові результати дослідження теоретико-методологічних підходів визначення поняття "митні режими" та формулювання висновків було одержано з використанням загальнонаукових (прийомів логічного методу, системного та структурно-функціонального методів), монографічного та абстрактно-логічного методів, а також методів порівняння, аналогії, аналізу, синтезу та узагальнення.

**Результати дослідження.** Поняття митного режиму в національному законодавстві й актах міжнародного митного права має свою історію. Так, у різні періоди розвитку митного законодавства поняття митного режиму визначалося як встановлена, залежно від характеру та мети переміщення предмету через митний кордон України, сукупність митних процедур, що підлягають застосуванню до цього предмета [1]; сукупність положень, що визначають для митних цілей статус товарів і транспортних засобів, переміщуваних через митний кордон України [2, 3]; сукупність установлених митним законодавством правових положень, що визначають порядок переміщення через митний кордон України товарів та інших предметів і порядок застосування до них митних процедур залежно від мети переміщення [4, с. 21]; сукупність норм, установлених законами України з питань митної справи, що залежно від заявленої мети переміщення товарів і транспортних засобів через митний кордон України визначають порядок такого переміщення та обсяг митних процедур, які при цьому здійснюються [5, с. 235; 6, с. 154]; комплекс взаємопов'язаних правових норм, що відповідно до заявленої мети переміщення товарів через митний кордон України визначають митну процедуру щодо цих товарів, їх правовий статус, умови оподаткування і обумовлюють їх використання після митного оформлення [7, с. 276].

При аналізі митних режимів, запроваджених митним законодавством України, як критерії для їх класифікації науковці пропонують їх різноманітні ознаки. Щодо нинішньої ситуації з унормування митних режимів у МК М.Г. Шульга доходить висновку, що, по-перше, їх дефініції деякою мірою вдосконалено, по-друге, систематизація відповідних митно-правових норм у основному відповідає міжнародно-правовій доктрині регламентації митних режимів, по-третє, через недостатню опрацьованість митних режимів на рівні МК невдовзі спричинить їхнє різночитання й потребу чергових змін у основному митному законі [8]. Особливо враховуючи той факт, що термін «митний режим» належить до базових, що в своїй сукупності становить основу термінологічного апарату митного права.

Відповідно до п. 25 ст. 4 МК митний режим – це комплекс взаємопов'язаних правових норм, що відповідно до заявленої мети переміщення товарів через митний кордон України визначають митну процедуру щодо цих товарів, їх правовий статус, умови оподаткування і обумовлюють їх використання після митного оформлення [6].

Поняття «митний режим», вважає В. В. Белєвцева, «служує для визначення можливості переміщення товарів, порядку митного оформлення і митного контролю, розміру митних платежів, які підлягають сплаті за товари і транспортні засоби, що переміщуються, а також визначає коло дій, які можуть бути здійснені щодо останніх» [9, с. 22]. Щоправда згодом авторка пропонує відкритий перелік цілей поняття митного режиму, завершуючи його фразою: «...а також визначає інші дії» [10, с. 49]. Таким чином, всупереч правилам нормотворчості й формальної логіки розмито межі аналізованого поняття.

Н.В. Осадча зауважує, що митний режим є дієвим інструментом реалізації митної політики, який являє собою сукупність стимулів та обмежень щодо здійснення зовнішньоекономічної діяльності [11].

«Митний режим, – стверджує М. Г. Шульга, – це одне з найбагатогранніших понять у митній справі. Його умови стосуються порядку оформлення товарів, стягнення митних платежів і надання пільг, встановлення меж прав фізичних і юридичних осіб з розпорядження товарами, що перебувають у їх володінні, і транспортними засобами, ввезеними на митну територію України, вивезеними з цієї території або переміщуваними транзитом та ін.» [8, с. 271].

«Митні режими, зазначає Б. А. Кормич, – є одним із ключових інститутів законодавства в галузі державної митної справи, визначаючи порядок його застосування при переміщенні товарів через митний кордон. Важливість даного інституту підкреслюється встановленням міжнародних стандартів та навіть безпосереднього міжнародно-правового регулювання деяких митних режимів (тимчасового ввезення, транзиту). Всі ці обставини обумовлюють складну структуру правового регулювання митних режимів та надають актуальності і практичного значення науковому аналізу даної проблематики» [12, с. 86].

Митне регулювання здійснюється за допомогою правових, адміністративних, економічних методів. На правовий процес регулювання митних надходжень впливають норми вітчизняного й міжнародного законодавства. До адміністративних методів належать державні правила, нормативи, заборони, за допомогою яких держава здійснює безпосередній вплив на суб'єкти зовнішньоекономічної діяльності. Економічні методи регулювання базуються на використанні економічного інструментарію митної політики — митного тарифу, податків, митних зборів тощо.

Як справедливо зауважує М. Г. Шульга, «...принципово важливим аспектом митної справи завжди було і залишається адміністративно-правове регулювання митних режимів», що зумовлює потребу «...в осмисленні теоретичних положень щодо митних режимів, визначених у новому МК України, та окресленні подальших напрямів удосконалення митного законодавства» [8, с. 271].

На думку К. Л. Бречалова, в сучасній економічній літературі вивченню митних режимів приділялася велика увага. До теперішнього часу митні режими вивчено досить всебічно, досліджено їхню правову та економічну природу, практичне значення в процесі реалізації митної політики, надано їхню

класифікацію, внутрішній зміст конкретного митного режиму. Разом із тим слід зауважити, що наразі в економічній літературі існують певні невідповідності щодо суджень про те, що являють собою в сучасних умовах митні режими [13].

У економічній науці поняття митного режиму використовується і в широкому, і у вузькому розумінні: як правовий режим, в якому сполучаються адміністративно-правові й фінансово-правові засоби регулювання, та як митна процедура, що визначає сукупність вимог та умов щодо застосування відносно товарів і транспортних засобів мита, податків, а також встановлених згідно із законодавством заборон і обмежень [14, с. 4].

Окрім того, слід відрізнити митний режим від правового режиму переміщення через митний кордон України товарів, транспортних засобів та інших предметів. Перший відносно другого має статус спеціального й має певні особливості: а) є спеціальним порядком переміщення суб'єктів ЗЕД товарів та транспортних засобів через митний кордон України; б) передбачає здійснення певного обсягу митних процедур при переміщенні товарів предметів та транспортних засобів через митний кордон України; в) він обов'язково врегульований нормами, встановленими законами України з питань митної справи [15, с. 415].

На формування митної політики та митних режимів впливає багато внутрішніх та зовнішніх факторів. Слід зазначити, що будь-які зміни в нормативній базі зачіпають інтереси суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності. Тому при формуванні митної політики значну роль набуває формування регуляторних митних режимів, у рамках яких декларант здійснює всі операції щодо митного контролю та оформлення. Від виду митного режиму залежать заходи тарифного та нетарифного регулювання, внутрішні податки, які в деяких випадках можна віднести до нетарифних заходів, а в інших — ні (збори за використання доріг). При формуванні кожного митного режиму закладаються обмежувальні та стимулюючі заходи, тобто певні умови, які дозволяють стимулювати деякі види діяльності корисні для держави. Так, створення сприятливих умов в рамках режиму транзиту дозволить покращити використання транзитного потенціалу України, сприятиме підвищенню надходжень від податків щодо користування доріг, трубопроводів тощо.

Перше, що треба зазначити про режим, це те що його обирає самостійно суб'єкт зовнішньоекономічної діяльності. Але при виборі даного режиму він повинен надати певне обґрунтування щодо доцільності вибору даного режиму. У передбаченому законодавством випадку декларант може його змінити та замінити на інший. Так, декларант який при ввозі товарів не має необхідних дозвільних документів, може перевести товар з митного режиму імпорту на режим митний склад. На вибір митного режиму також впливає характер зовнішньоекономічної операції, на підставі якої переміщуються товари, мета та шляхи переміщення товарів через митний кордон України, економічна доцільність вибору режиму, платоспроможність контрагента, перспективи використання товарів.

Як зазначає С. В. Ківалов, митна діяльність нерозривно пов'язана насамперед з зовнішньоекономічною діяльністю держави, оскільки причиною їх виникнення є наявність міждержавних економічних (торговельних) зв'язків як об'єкта державного впливу та контролю. Цей факт зумовлює переважання економічного характеру функцій митної політики [16, с. 24].

У відповідності до існуючого законодавства в Україні передбачено тринадцять митних режимів: імпорт; експорт; реімпорт; реекспорт; транзит; тимчасове ввезення (вивезення); митний склад; спеціальна митна зона; магазин безмитної торгівлі; переробка на митній території України; знищення або руйнування; відмова на користь держави. Юридично є можливість застосовувати всі тринадцять режимів у процесі здійснення зовнішньоекономічної діяльності. Але кожний режим містить у собі певні стимулюючі чи обмежувальні фактори (табл. 1).

**Табл. 1. Митні режими у відповідності з існуючим та проектом нового Митного кодексу України [11]**

Зміст положення (норми) чинного законодавства	Зміст відповідного положення (норми) проекту акта
Стаття 185. Види митного режиму Відповідно до мети переміщення товарів через митний кордон України запроваджуються такі види митного режиму:	Стаття 255. Види митного режиму Відповідно до мети переміщення товарів через митний кордон України запроваджуються такі види митного режиму:
1) імпорт;	1) імпорт;
2) реімпорт;	2) реімпорт;
3) експорт;	3) експорт;
4) реекспорт;	4) реекспорт;
5) транзит;	5) транзит;
6) тимчасове ввезення (вивезення);	6) тимчасове ввезення;
	7) <i>тимчасове вивезення;</i>
7) митний склад;	8) митний склад;
8) спеціальна митна зона;	9) спеціальна митна зона;
9) магазин безмитної торгівлі;	10) <i>безмитна торгівля;</i>
10) переробка на митній території України;	11) переробка на митній території України;
11) переробка за межами митної території України;	12) переробка за межами митної території України;
12) знищення або руйнування;	13) знищення або руйнування;
13) відмова на користь держави.	14) відмова на користь держави.

Відповідно до нового кодексу окремо виділяються режими тимчасового вивезення та ввезення, замість режиму магазину безмитної торгівлі наданий режим безмитна торгівля. Ці зміни запропоновані з метою приведення законодавчої бази України у відповідність до вимог Міжнародної конвенції про спрощення та гармонізацію митних процедур (Киотська конвенція).

Характеризуючи новий митний закон С.І. Істомін вказував на те, що «...принциповим нововведенням стала розробка цілком нових положень про такі специфічні митні інструменти як митні режими, що покликані сприяти налагодженню міжнародних коопераційних зв'язків» [17, с. 7]. На його погляд, митний режим – це не лише обмеження, а й ширші можливості для учасників зовнішньоекономічної діяльності провадити господарську діяльність, спрямовану на зовнішні зв'язки. Причому, ті з них, що мають, «більш складний характер, аніж експорт чи імпорт у звичному розумінні» [17, с. 8].

Поаналізувавши митні режими, запроваджені українським законодавством, можна виокремити такі їх функції:

- фіскальна функція, яка полягає у стягненні митних платежів з метою забезпечення фінансових інтересів держави від зовнішньоекономічної діяльності;

- стимуляційна, що реалізується у звільненні від митного оподаткування і застосування заходів нетарифного регулювання, спрощенні митних процедур з метою стимуляції суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності, сприяння розвитку національної промисловості, міжнародним торговельним та економічним відносинам, взаємовідносинам у гуманітарній сфері тощо;

- захисна, яка втілюється у застосуванні заходів нетарифного регулювання і має за мету захист економічних та інших національних інтересів держави шляхом впровадження системи ліцензування, квотування та інших нетарифних обмежень при поміщенні товарів у митні режими;

- контрольна функція спрямована на забезпечення додержання норм чинного законодавства України у митній сфері та реалізується за допомогою специфічних методів та форм, властивих контролю у сфері державного управління;

- регулятивна функція стосується порядку дій при поміщенні товару у митний режим, пов'язаних із напрямком переміщення товару через митний кордон, визначенням його статусу товару та операцій з ним тощо.

Кожна держава має свою класифікацію митних режимів, їх склад та відповідні стимулюючі та обмежувальні дії, які пов'язані з кожним режимом. Поділяємо митні режими, представлені в Митному кодексі України, на три групи.

- до першої групи основних митних режимів належать імпорт (випуск для вільного обігу) та експорт, як митні режими, спрямовані на забезпечення 55 фінансових інтересів держави від зовнішньоекономічної діяльності; захист її економічних та інших національних інтересів;

- другу групу становлять такі преференційні митні режими, як транзит, митний склад, вільна митна зона, тимчасові ввезення товарів на митну територію та вивезення за її межі, переробка на митній території та за її

межами, мета застосування яких полягає у стимуляції суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності держави, розвитку національної промисловості, сприянні міжнародним торговельним, економічним відносинам та взаємовідносинам у гуманітарній сфері;

– до групи особливих митних режимів необхідно віднести митні режими, які не передбачені митним законодавством Європейського Союзу і за своєю суттю є або допоміжними і відрізняються процедурним характером, або такими, що визначають певні характерні ознаки товарів, а саме: митні режими реімпорту, реекспорту, безмитної торгівлі, знищення або руйнування та відмови на користь держави.

Оцінюючи вищезазначені пропозиції, доцільно доповнити класифікацію митних режимів за таким критерієм, як мета застосування (призначення): орієнтовані на зовнішні ринки (експорт, реекспорт, транзит, тимчасове ввезення, переробка на митній території), орієнтовані на внутрішній ринок (імпорт, реімпорт, тимчасове вивезення, переробка за межами митної території, відмова на користь держави) та універсальні (митний склад, вільна митна зона, безмитна торгівля, знищення або руйнування).

**Висновки.** Митні режими є дієвим методом державного регулювання економікою. Існуючі в Україні митні режими доцільно привести у відповідність до міжнародного законодавства.

В Україні існує тринадцять митних режимів: імпорт, експорт, реімпорт, реекспорт, транзит, тимчасове ввезення (вивезення), митний склад, спеціальна митна зона, магазин безмитної торгівлі, переробка на митній території України, знищення або руйнування, відмова на користь держави. В Україні юридично існує можливість застосовувати всі тринадцять режимів. Найбільш вживаними є режими експорту, імпорту, транзиту, митний склад.

Для підвищення ефективності митних режимів доцільно українське законодавство адаптувати до вимог ЄС, що пов'язано із впровадженням численних змін у митній сфері. До очікуваних результатів процесу адаптації належать: впровадження сучасних технологій митного контролю, спрощених процедур відпуску товарів і контролю після розмитнення; суттєве спрощення митних формальностей для підприємств із високим ступенем довіри; спрощення руху товарів між Україною та ЄС; приєднання України до Конвенції про єдиний режим транзиту.

## Література

1. Про Тимчасове положення про порядок пропуску товарів, майна та транспортних засобів. [Електронний ресурс]: наказ ДМСУ від 30.12.1991 р. № 7. Режим доступу: <http://www.qdpro.com.ua/document/549>.
2. Про затвердження Положення про вантажну митну декларацію [Електронний ресурс]: постанова Кабінету Міністрів України від 09.06.1997 р. № 574. Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/574-97-%D0%BF>.
3. Про затвердження Типової технології митного контролю та митного оформлення товарів та інших предметів: наказ ДМСУ від 30.12.1998 р. № 828 // Офіційний вісник України. 1999. № 4. Код акту 6755/1999.

4. Про затвердження Порядку здійснення митного контролю й митного оформлення товарів і транспортних засобів із застосуванням вантажної митної декларації: наказ ДМСУ від 14.10.2002 р. № 561. Офіційний вісник України. 2002. № 46. 212 с.
5. Митний кодекс України від 11.07.2002 р. № 92-IV // Відом. Верхов. Ради України. 2002. № 38–39. 288 с.
6. Про затвердження Порядку здійснення митного контролю за переміщенням через митний кордон України товарів та інших предметів з використанням морського, річкового й поромного видів транспорту : наказ ДМСУ від 23.01.2001 р. № 26 // Офіційний вісник України. 2001. № 6. 258 с.
7. Митний кодекс України від 13.03.2012 р. // Відом. Верхов. Ради України. 2012. № 44-45, № 46-47, № 48. 552 с.
8. Шульга М. Г. Митний режим: основи правового регулювання. *Вісник Національного університету «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого»*. Серія: Економічна теорія та право. 2013. № 4 (15). С. 270–280.
9. Белєвцева В. В. Митні режими та адміністративна відповідальність за порушення у сфері їх дії. *Вісник АМСУ. (Серія «Право»)*. 2010. № 2 (5). С. 21–26.
10. Белєвцева В. В. Митні режими та адміністративна відповідальність за порушення у сфері їх дії. *Вісник АМСУ. (Серія «Право»)*. 2011. № 1 (6). С. 48–52.
11. Осадча Н. В. Митні режими та підходи до їх класифікації. *Управління економікою: теорія та практика: Збірник наукових праць*. 2009. С. 247–276. Режим доступу: <http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/39765/16-Osadcha.pdf?sequence=1>.
12. Кормич Б. А. Митні режими як інститут митного права. *Митна справа*. 2013. № 6 (90). С. 86–92.
13. Бречалов К. Л. Правовая регламентация специальных административно-правовых режимов в таможенном деле Российской Федерации. *Ученые записки СПб. филиала РТА*. 2001. № 3 (16). Режим доступу: [http://tamzap.ru/n\\_3\\_16\\_2001/Bre4alov.htm](http://tamzap.ru/n_3_16_2001/Bre4alov.htm).
14. Джалолов Н. М. Таможенные режимы в системе обеспечения экономической безопасности (на материалах Республики Таджикистан): дис. канд. экон. наук: спец. 08.00.05. Душанбе, 2011. 174 с.
15. Чуприна О. В. Операції з давальницькою сировиною – важливий спосіб вирішення економічної безпеки підприємств. *Право та управління*. 2011. № 2. С. 410–417.
16. Дроздова Г. М. Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності підприємства. К.: ЦУП, 2002. 172 с.
17. Истомин С. И. Таможенное оформление и применение таможенных режимов. М.: Деловой двор, 2008. 280 с.

## References

1. On Temporary provisions on the crossing of goods, property and vehicles. [Electronic resource]: SCSU Order from 30.12.1991 p. 7. Access number: <http://www.qdpro.com.ua/document/549>.
2. On approval of the cargo customs declaration [electronic resource]: Cabinet of Ministers of Ukraine of 09.06.1997 p. 574. Access number: [http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/574-97- % D0% BF](http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/574-97-%D0%BF).
3. On approval of the technology of customs control and clearance of goods and other items, SCSU Order from 30.12.1998. Number 828 // Official Bulletin of Ukraine. Number 4. 1999. Code Act 6755/1999.
4. On approval of the customs control and customs clearance of goods and vehicles using the cargo customs declaration: SCSU Order from 10.14.2002 p. 561. Official Gazette number Ukraine. Number 46. 2002. 212 p.
5. Customs Code of Ukraine of 11.07.2002. 92 number-IV // known. Verkhovna. Rada of Ukraine. 2002. № 38-39. 288 p.
6. On approval of the customs control of movement across the customs border of Ukraine goods and other items using sea, river and ferry transport modes: SCSU Order from 23.01.2001 p. 26 // number Official Bulletin of Ukraine. Number 6. 2001. 258 p.
7. Customs Code of Ukraine of 13.03.2012 p. // known. Verkhovna. Rada of Ukraine. 2012. № 44-45, № 46-47, № 48. 552 p.
8. Shulga, M. G. (2013). Customs procedure: Fundamentals regulation. *Proceedings of the National University "Law Academy of Ukraine named after Yaroslav the Wise." Series: Economics and Law*, 2013, no. 4 (15), pp. 270–280.
9. Belevtsev, V. V. (2010). Customs regimes and administrative responsibility for violations of their actions. *Bulletin UAC. (Series "Law")*, 2010, no. 2 (5), pp. 21–26.
10. Belevtsev, V. V. (2011). Customs regimes and administrative responsibility for violations of their actions. *Bulletin UAC. (Series "Law")*, 2011, no. 1 (6), pp. 48–52.
11. Osadcha, N. V. (2009). Customs regimes and approaches to their classification. *Management of the economy: theory and practice: Collected Works*. Donetsk: IEF NASU, 2009, pp. 247–276. Access: [http://dspace.nbu.gov.ua/bitstream/handle/123456789/39765/16-Osadcha.pdf? Sequence = 1](http://dspace.nbu.gov.ua/bitstream/handle/123456789/39765/16-Osadcha.pdf?Sequence=1).
12. Kormich, B. A. (2013). Customs regimes as an institution of customs law. *Customs business*, 2013, no. 6 (90), pp. 86–92.
13. Brechalov, K. L. (2001). Pravovaya rehlamentatsyya of special administrative and legal regimes actually is customs in the Russian Federation. *Scientists note SPb. Branch PTA*, 2001, no. 3 (16). Access: [http://tamzap.ru/n\\_3\\_16\\_2001/Bre4alov.htm](http://tamzap.ru/n_3_16_2001/Bre4alov.htm).
14. Dzhhalolov, N. M. (2011). Tamozhennyye regimes in ekonomicheskoy security system Provision (on the material of the Republic of Tajikistan): Dis. Cand. ekon. Sciences specials. 08.00.05. Dushanbe, 2011. 174 p.

15. Chupryna, A. (2011). Tolling operations - an important way to solve economic security. *Law and Management*. 2011, no. 2, pp. 410–417.

16. Drozdov, G. M. (2002). *International Business Management*. K.: PCO, 2002. 172 p. Ishistomin, S. I. (2008). *Temen decoration and cell-shaped regimen*. M.: Delvoy yard, 2008. 280 p.

### **Аннотация**

**Соколюк С.Ю., Тупчий О.С., Жарун Е.В.**  
**Анализ теоретических и методологических подходов к определению концепции «таможенных режимов»**

*В статье анализируются концепция «таможенного режима», сформулированы характерные особенности, основные элементы, цели и функции таможенных режимов в развитии внешнеэкономических связей. Обоснована классическая классификация таможенных режимов по таможенному кодексу Украины. Основываясь на анализе, обеспечено положение по концепции исследования, проводится интерпретация категории «таможенные режимы».*

*Проведенные исследования подтверждают, что в рамках таможенного режима мы понимаем множество таможенных процедур, которые устанавливают правила для перемещения товаров через таможенную границу Украины и их дальнейшее использование для обеспечения интересов государства в таможенной сфере.*

*Анализируются функции таможенных режимов: фискал, который находит свою реализацию в сборе таможенных платежей в целях обеспечения финансовых интересов государства в иностранной экономической деятельности; стимулирование, реализуемое путем освобождения от таможенного налогообложения и использование нетарифного регулирования, упрощение таможенных процедур для стимулирования субъектов внешнеэкономической деятельности, содействие развитию национальной экономики и т.д.; защитный, который включает использование нетарифных мер нормативных мер и направленности для защиты экономических и других национальных интересов государства путем внесения лицензирования, квоты и других нетарифных ограничений при размещении товаров в таможенных режимах; контроль - направлен на обеспечение соблюдения норм действующего законодательства Украины в таможенной сфере, которая осуществляется через конкретные методы и формы, присущие контролю в области государственного управления; нормативность, цель которого является регулирование порядка действия при размещении товаров в таможенном режиме, связанным с направлением перемещения товаров через таможенную границу, определение состояния товаров и операций с ним и т.д.*

*Согласно результатам обобщения, исследование подтверждается классификацией таможенных режимов, в том числе: а) основной (импорт (вопрос для свободного обращения) и экспорт) как таможенные режимы, направленные на обеспечение финансовых интересов государства в*

иностранной экономической деятельности; защита его экономических и других национальных интересов; б) льготные таможенные режимы (транзит, таможенный склад, бесплатная таможенная зона, временный импорт товаров на таможенную территорию и экспорт на его границах, переработка на таможенной территории и за рубежом), цель применения, которая заключается в стимулировании субъектов внешнеэкономической информации. деятельность государства, развитие национальной промышленности, продвижение международной торговли, экономических отношений и отношений в гуманитарной сфере; в) специальные таможенные режимы (репорт, повторный экспорт, беспошлинная торговля, разрушение или уничтожение и отказ государства), которые не предусмотрены таможенным законодательством Европейского Союза и в его сущности или являются вспомогательным или таким образом, что определяют определенные признаки товара.

**Ключевые слова:** таможенные режимы, правовой режим, административный и правовой режим, таможенная граница, таможенный бизнес, таможенные процедуры, таможенные отношения, таможенное оформление, таможенный контроль, административное право, внешнеэкономическая деятельность.

### **Annotation**

**Sokoliuk S.Iu., Tupchiy O.S., Zharun O.V.**

***Analysis of theoretical and methodological approaches to determining the concept of "customs regimes"***

*The article analyzes the concept of "customs regime", characteristic features are formulated, main elements, goals and functions of customs regimes in the development of foreign economic relations. The classical classification of customs regimes under the Customs Code of Ukraine is substantiated. Based on the analysis, a position on the study concept is substantiated, the interpretation of the category "Customs regimes" is provided.*

*The conducted research confirms that under the customs regime, we understand the set of customs procedures that establish the rules for moving goods through the customs border of Ukraine and their further use in order to ensure the interests of the state in the customs sphere.*

*The functions of customs regimes are analyzed: fiscal, which finds its implementation in the collection of customs payments in order to ensure the financial interests of the state in foreign economic activity; stimulating, implemented by exempt from customs taxation and the use of non-tariff regulation, simplification of customs procedures in order to stimulate subjects of foreign economic activity, promoting the development of a national economy, etc.; protective, which involves the use of non-tariff regulatory measures and aims to protect the economic and other national interests of the state by introducing a licensing, quota and other non-tariff restrictions when placing goods in customs regimes; control - aimed at ensuring compliance with the norms of the current legislation of Ukraine in the customs*

*sphere, which is implemented through specific methods and forms inherent in control in the field of public administration; the regulatory, purpose of which is to regulate the order of action when placing the goods in the customs regime associated with the direction of movement of goods through the customs border, the definition of the status of goods and operations with it, etc.*

*According to the results of generalization, the study is substantiated by the classification of customs regimes, which includes: a) the main (import (issue for free circulation) and export) as customs regimes aimed at ensuring the state's financial interests in foreign economic activity; protection of its economic and other national interests; b) preferential customs regimes (transit, customs warehouse, free customs zone, temporary import of goods to customs territory and exports at its boundaries, processing in customs territory and abroad), the purpose of applying which is to stimulate the subjects of foreign economic activity of the state, development of the national industry, promoting international trade, economic relations and relationships in the humanitarian sphere; c) special customs regimes (Repimport, re-export, duty-free trade, destruction or destruction and refusal of the state) that are not provided for by the European Union's customs law and in its essence or are auxiliary, or such that define certain signs of goods.*

**Key words:** *customs regimes, legal regime, administrative and legal regime, customs border, customs business, customs procedures, customs relations, customs clearance, customs control, administrative law, foreign economic activity.*